

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Середня освіта (англійська мова і література)»

Першого рівня вищої освіти

за спеціальністю № 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»
спеціалізації № 014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)»

галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти.
Вчитель англійської мови та зарубіжної літератури; вчитель другої іноземної мови (німецької/французької); викладач закладу фахової передвищої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради _____ Ігор ЦЕПЕНДА
(протокол № _____ від ” _____ ” _____ 2024 р.)

Освітня програма вводиться в дію з 01.09. 2024 р.

Ректор _____ Ігор ЦЕПЕНДА
(наказ № _____ від ” _____ ” _____ 2024 р.)

м. Івано-Франківськ 2024 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

ЗАПРОПОНОВАНО:

Гарант освітньої програми _____ Ігор РОМАНИШИН

Члени робочої групи _____ Ірина БІЛЯНСЬКА

_____ Світлана ЯЦІВ

_____ Олеся СЕРГІЙЧУК

_____ Вікторія ЯЦИШИН

_____ Ірина БОЙЧУК

ВНЕСЕНО:

Кафедра англійської філології

Протокол № __ від « __ » _____ 2024 р.

Завідуючий кафедри _____ Яків БИСТРОВ

ПОГОДЖЕНО:

Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № __ від « __ » _____ 2024 р.

Голова вченої ради _____ Наталія ЯЦКІВ

НАДАНО ЧИННОСТІ

Наказ ректора № _____ від « __ » _____ 2024 р.

ВВЕДЕНО У ДІЮ З:

«01» вересня 2024 р.

Навчально-методичний відділ

Начальник _____ Ірина СОЛОНЕЦЬ

ПЕРЕДМОВА

Історія освітньої програми

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і література)» першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», спеціалізації 014.02 Мова і література (англійська) розроблена відповідно до пункту 10 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Наказу Міністерства освіти і науки України від 12 травня 2016 року № 506 «Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 травня 2016 року за № 798/28928 (зі змінами), підпунктів 5, 62 пункту 4, пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Стандартизованих описів предметних галузей вищої освіти; Розроблення освітніх програм: метод. рекомендації Академії педагогічних наук України; за ред. В.Г. Кременя. К., 2014; Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600. Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) впроваджена згідно з затвердженим МОН України 06.07.2016 р. «Актом узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Ліцензія: Серія АЕ №636113, дата видачі 01.04.2015». Освітньо-професійну програму введено в дію з 01.09.2016 року наказом ректора № 79/06-11-С від 31.08.2016 року.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 01 лютого 2017 року № 53 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 року № 266», в освітньо-професійній програмі назву галузі знань «01 Освіта» змінено на «01 Освіта/Педагогіка», назву спеціальності «014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)» змінено на «014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)», що не суперечить чинному законодавству та нормативній базі для забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Також, до освітньо-професійної програми та навчального плану внесено зміни щодо видів, назв та обсягів дисциплін. Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри англійської філології (протокол № 1 від 28 серпня 2017 року), на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов (протокол № 1 від

28.08.2017 р.), на засіданні Вченої ради університету (протокол № 8 від 31.08.2017 р.) та введено в дію наказом ректора № 93/06-11-с від 31.08.2017 р.

Враховуючи редакцію наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 р. № 1648, у 2018 році освітньо-професійну програму було приведено у відповідність до Листа Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 р. № 1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм». Також, до освітньо-професійної програми та навчального плану внесено нову навчальну дисципліну вибору студента. Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри англійської філології (протокол № 8 від 24.05.2018 року), на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов (протокол № 3 від 26.06.2018 р.), на засіданні Вченої ради університету (протокол № 7 від 26.06.2018 р.) та введено в дію наказом ректора № 80/06-11-Са від 31.08.2018 р.

Враховуючи Постанову Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 року № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», до ОП внесено зміни щодо кваліфікаційного рівня, компетентностей випускників і нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання та приведено її у відповідність до Довідника ЄКТС та Європейських стандартів і рекомендацій забезпечення якості освіти, що не суперечать чинному законодавству та нормативній базі для забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Також, в освітньо-професійній програмі та навчальному плані розширено перелік навчальних дисциплін вибору студента. Зміни обговорено на засіданні кафедри англійської філології (протокол № 11 від 24 червня 2019 року), затверджено на засіданні кафедри англійської філології (протокол № 1 від 30 серпня 2019 року, на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов (протокол № 1 від 30.08.2019 р.), на засіданні Вченої ради університету (протокол № 7 від 30.08.2019 р.) та введено в дію наказом ректора № 84/06-11-с від 30.08.2019 р.

Відповідно до наказу МОН від 17 вересня 2019 р. № 1201 «Про затвердження переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за предметною спеціальністю 014.02 «Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення» (zareestrovаний в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2019 р. № 1064/34035), затверджено спеціалізацію за першим (бакалаврським) рівнем – 014.021 англійська мова і література.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 року № 519 Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», до ОП внесено зміни щодо кваліфікаційного рівня, компетентностей випускників, що не суперечать чинному законодавству та нормативній базі для забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти.

Керуючись рекомендаціями ГЕР, висловленими під час акредитації 2020 року, враховуючи Професійний стандарт вчителя закладу загальної середньої освіти, затвердженого Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) (наказ № 2736 від 23.12.20), у

2021 році до ОП внесено зміни щодо формулювання загальних, фахових компетентностей і програмних результатів навчання, а також переліку освітніх компонентів. Зміни обговорено на засіданні трудового колективу кафедри англійської філології (протокол № 8 від 12 березня 2021 року), затверджено на засіданні кафедри англійської філології (протокол № 9 від 23 квітня 2021 року), на засіданні Вченої ради факультету іноземних мов (протокол № 4 від 26 квітня 2021 року), на засіданні Вченої ради університету (протокол № 6 від 26 червня 2021 р.) та введено в дію наказом ректора № 41/06-11с від 29 червня 2021 р.

Під час перегляду освітньої програми у 2023 році робочою групою, затвердженою розпорядженням декана факультету іноземних мов від 26 червня 2023 року № 105/23, враховано Наказ МОН від 11.11.2022 р. № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти» та запропоновано зміни щодо назви предметної спеціальності/спеціалізації, формулювання окремих програмних результатів навчання, переліку й обсягу нормативних і вибіркових освітніх компонентів, підсумкової атестації здобувачів вищої освіти та присвоєння кваліфікації за основною та додатковою предметними спеціалізаціями. Зміни обговорено на засіданні кафедри англійської філології (протокол № 3 від 07 грудня 2023 року), внесено кафедрою англійської філології (протокол № ___ від _____ 2023 року), погоджено Вченою радою факультету іноземних мов (протокол № __ від _____ 2023 року), Вченою радою університету (протокол № __ від _____ 2023 р.), надано чинності та введено в дію наказом ректора № ___ від _____ 2023 р.

Розроблено робочою групою (науково-методичною комісією спеціальності № 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізації № 014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)» у складі:

1. Романишин Ігор Михайлович, керівник (гарант) освітньої програми, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології
2. Білянська Ірина Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології
3. Яців Світлана Остапівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології
4. Сергійчук Олеся, здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на ОПП «Середня освіта (англійська мова і література)»
5. Яцишин Вікторія, випускниця ОПП «Середня освіта (англійська мова і література)»
6. Бойчук Ірина Євстахіївна, стейкголдер, заступник директора з навчально-виховної роботи ліцею № 1 Івано-Франківської міської ради, вчитель вищої категорії, вчитель-методист

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (за наявності):

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності № 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями) спеціалізації № 014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)»

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, факультет іноземних мов
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти за спеціалізацією 014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)». Професійна кваліфікація: Вчитель англійської мови та зарубіжної літератури; вчитель другої іноземної мови (німецької/французької); викладач закладу фахової передвищої освіти
Офіційна назва освітньої програми	«Середня освіта (англійська мова і література)»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Національне агентство з якості вищої освіти; Україна; до 2025 року
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF LLL – 6 рівень
Передумови	На основі повної загальної середньої освіти; освітньо-кваліфікаційного рівня «Молодший спеціаліст».
Мова(и) викладання	Українська, англійська, німецька / французька
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://cutt.ly/EIIG4VS
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузях освіти, навчання англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (німецької/французької) та в процесі професійної діяльності або в процесі навчання, які володіють професійно вагомими якостями особистості вчителя.	

3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка; Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями); Спеціалізація: 014.02 Мова та зарубіжна література (англійська, німецька / французька).</p> <p>Освітньо-професійна програма є міждисциплінарною. Підготовка фахівців за ОП становить 240 кредитів ЄКТС, з яких загальна підготовка – 30 кредитів ЄКТС (12,5%) та професійна підготовка – 210 кредитів ЄКТС (87,5%). Нормативні навчальні дисципліни становлять 180 кредитів ЄКТС (75%), а вибіркові – 60 кредитів ЄКТС (25%). Нормативні освітні компоненти забезпечують суспільствознавчу (12 кредитів ЄКТС – 5% від загального обсягу ОП), психолого-педагогічну (9 кредитів ЄКТС – 3,75%), методичну (24 кредити ЄКТС – 10%), мовну (84 кредитів ЄКТС – 35%), лінгвістичну (6 кредитів ЄКТС – 2,5%) та літературознавчу (9 кредитів ЄКТС – 3,75%) підготовку. Курсова робота становить 3 кредити ЄКТС (1,25%). Обсяг практичної підготовки складає 30 кредитів ЄКТС (12,5%), з яких – навчальні практики становлять 12 кредитів ЄКТС (5%); виробничі (педагогічні) практики за фахом – 18 кредитів ЄКТС (7,5%). Атестація становить 3 кредити ЄКТС (1,25%).</p> <p>На базі ступенів «бакалавр», «магістр» або ОКР «спеціаліст» заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, отримані в межах попередньої освітньої програми, обсягом не більше ніж 120 кредитів ЄКТС.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна; практична підготовка вчителя англійської мови та зарубіжної літератури, німецької (французької) мови закладів загальної середньої освіти та викладача закладів фахової передвищої освіти.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Загальна/спеціальна. Об'єктами вивчення та професійної діяльності бакалавра середньої освіти є англійська мова (в теоретичному/практичному, синхронному/діахронному, стилістичному, соціокультурному та інших аспектах); зарубіжна література; друга іноземна мова (німецька/французька); жанрово-стильові різновиди текстів; переклад; міжособистісна, міжкультурна та масова комунікація в усній і письмовій формі; методика навчання іноземних мов і культур (в теоретичному/практичному, соціокультурному, міжкультурному та інших аспектах), методика викладання зарубіжної літератури.</p> <p>Теоретичний зміст предметної галузі становить система базових наукових теорій, концепцій, принципів, категорій, методів і понять педагогіки, освіти, психології, філології, методики навчання іноземних мов і культур та методики викладання зарубіжної літератури.</p>
Особливості програми	<p>Поглиблене вивчення двох іноземних мов (англійської та німецької або французької), зарубіжної літератури; обов'язкове проходження трьох етапів педагогічної практики – кероване спостереження, помічник вчителя, вчитель-практикант; формування навичок науково-дослідної діяльності; поєднання формальної та неформальної освіти впродовж навчання; широкий спектр сучасних вибіркових дисциплін.</p> <p>ОП розроблена та апробована в рамках спільного проекту Британської Ради в Україні та Міністерства освіти і науки України «Шкільний вчитель нового покоління» (2013-2019 рр.) New Generation School Teacher (ngschoolteacher.wixsite.com).</p>
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Освітньо-професійна програма спрямована на підготовку фахівців таких професій (за ДК 003:2010): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти 2322 Викладач закладу фахової передвищої освіти
Подальше навчання	Випускник освітньо-професійної програми може продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, а також здобути додаткові кваліфікації у системі післядипломної освіти.

5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Лекційні та практичні заняття; навчальні та виробничі практики; самостійна робота; комунікативно-діяльнісне навчання, студентсько-центроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику, змішане навчання та ін.
Оцінювання	Види контролю: поточний, рубіжний (тематичний / модульний), підсумковий, самоконтроль, підсумкова атестація. Форми контролю: усне та письмове опитування, тести, диктанти, переклади, перекази, есе, презентації, творчі завдання, проекти, курсова робота, модульні / комплексні контрольні роботи, практики, усні та письмові екзамени, заліки (за сумою балів, накопичених протягом вивчення дисципліни). Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою: “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно з можливістю повторного складання”, “незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни” і вербальною: “зараховано”, “незараховано з можливістю повторного складання” та “незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни”.
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність особи розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК.1 Громадянська компетентність: Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов’язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.
	ЗК.2 Соціальна компетентність: Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземними мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.
	ЗК.3 Культурна компетентність: Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.
	ЗК.4 Лідерська компетентність: Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов’язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.
	ЗК.5 Підприємницька компетентність: Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв’язання проблем, ініціативності та підприємливості.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК.1 Мовно-комунікативна компетентність: Здатність забезпечувати навчання учнів іноземній мові та спілкуватися іноземною мовою у професійному колі; здатність формувати і розвивати в учнів іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності.
	ФК.2 Предметно-методична компетентність: Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов’язкових результатів навчання учнів; здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатність здійснювати інтегроване навчання учнів; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів; здатність розвивати в учнів критичне мислення; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу;

здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.
<p>ФК.3 Інформаційно-цифрова компетентність: Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності; здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі.</p>
<p>ФК.4 Психологічна компетентність: Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність; здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.</p>
<p>ФК.5 Емоційно-етична компетентність: Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p>
<p>ФК.6 Компетентність педагогічного партнерства: Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.</p>
<p>ФК.7 Інклюзивна компетентність: Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.</p>
<p>ФК.8 Здоров'язбережувальна компетентність: Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності; здатність надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.</p>
<p>ФК.9 Проєктувальна компетентність: Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.</p>
<p>ФК.10 Прогностична компетентність: Здатність прогнозувати результати освітнього процесу; здатність планувати освітній процес.</p>
<p>ФК.11 Організаційна компетентність: Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.</p>
<p>ФК.12 Оцінювально-аналітична компетентність: Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів; здатність аналізувати результати навчання учнів;</p>

	здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.
	ФК.13 Інноваційна компетентність: Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; здатність використовувати інновації у професійній діяльності; здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.
	ФК.14 Компетентність навчання впродовж життя: Здатність визначати умови та ресурси власного професійного розвитку впродовж життя; здатність взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки.
	ФК.15 Рефлексивна компетентність: Здатність здійснювати моніторинг власної навчальної/педагогічної діяльності і визначати індивідуальні навчальні/професійні потреби.
7 - Програмні результати навчання (ПРН)	
	ПРН.1 Розуміти фундаментальні принципи буття людини та природи, цінності громадянського суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку; поважати права і свободи інших громадян, реалізуючи власні.
	ПРН.2 Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно й письмово з колегами, представниками інших професійних груп, культур і релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо для вирішення завдань у навчальній і професійній діяльності.
	ПРН.3 Зберігати та примножувати моральні, національно-культурні, наукові цінності і досягнення українського суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу, суспільство, культуру.
	ПРН.4 Мати навички управління складною професійною діяльністю або проектами, проявляти ініціативу при розв'язанні складних спеціалізованих задач і практичних проблем у професійній діяльності в галузі обраної освітньої спеціалізації та нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих/навчальних контекстах.
	ПРН.5 Використовувати іноземні мови (англійську, німецьку або французьку) в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя та розвитку іншомовної комунікативної і міжкультурної компетентностей в учнів.
	ПРН.6 Володіти методикою проведення навчальних занять з іноземної мови та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої та фахової передвищої освіти; використовувати різноманітні ефективні форми, прийоми, методи й технології для інтегрованого навчання усіх видів мовленнєвої діяльності та розвитку критичного мислення в учнів; аналізувати результати засвоєння учнями навчального матеріалу з предмету, оцінювати знання, уміння та навички у системі відповідної шкали оцінювання; використовувати прийоми та методи для забезпечення само-/взаємо оцінювання результатів навчання учнів.
	ПРН.7 Знати норми рідної та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів, вміти їх застосовувати у практичній діяльності вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури.
	ПРН.8 Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, історію зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури.
	ПРН.9 Аналізувати структурні одиниці рідної та іноземних мов, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх

	зумовлюють.
	ПРН.10 Аналізувати й інтерпретувати твори зарубіжної художньої літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.
	ПРН.11 Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.
	ПРН.12 Використовувати інформаційно-комунікаційні технології та створювати (за потреби) електронні (цифрові) освітні ресурси для вирішення складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері навчання та професійної діяльності вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури.
	ПРН.13 Планувати, організовувати та здійснювати освітній процес з урахуванням психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету.
	ПРН.14 Дбати про емоційне, психічне та фізичне здоров'я, як своє, так і учнів; використовувати різні види та форми рухової активності при проведенні навчальних занять і на дозвіллі; пропагувати та вести здоровий спосіб життя.
	ПРН.15 Взаємодіяти конструктивно на засадах партнерства з учасниками освітнього процесу, іншими фахівцями для організації та забезпечення функціонування здорового, безпечного й інклюзивного освітнього середовища.
	ПРН.16 Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для проектування ефективного освітнього середовища.
	ПРН.17 Збирати, систематизувати, аналізувати й інтерпретувати дані реального освітнього процесу та застосовувати їх для прогнозування, планування, організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів і прикладного мікродослідження з педагогіки, методики навчання іноземних мов або зарубіжної літератури, презентувати його результати.
	ПРН.18 Розуміти основні проблеми освітнього процесу, застосовувати інноваційні підходи, доцільні наукові методи та навчальні технології для їх розв'язання під час виконання трудових функцій вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури.
	ПРН.19 Організовувати процес свого подальшого навчання, самоосвіти та саморозвитку із значним ступенем автономності для оволодіння сучасними знаннями.
	ПРН.20 Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
	8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми
Кадрове забезпечення	Освітній процес на ОП забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники, які використовують результати новітніх наукових досліджень у навчальному процесі; проходять стажування за кордоном, співпрацюють із колегами з вітчизняних і зарубіжних ЗВО; беруть участь у міжнародних проектах, методичних і наукових семінарах, конференціях, симпозіумах; оприлюднюють результати своєї науково-дослідницької діяльності у фахових українських та міжнародних наукометричних виданнях.

<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Матеріально-технічне забезпечення відповідає чинним нормативним актам. ОП забезпечено такими матеріально-технічними ресурсами: Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника з комп'ютеризованими робочими місцями з доступом до Інтернету та локальної мережі університету; бібліотеки факультету іноземних мов; конференц-зал; телерадіостудія. Студенти мають змогу користуватися власними ПК із безкоштовною можливістю доступу до мережі Інтернет через бездротовий зв'язок (Wi-Fi). Крім того, використовується загальноуніверситетський фонд комп'ютерних класів. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів відповідає встановленим вимогам. Спеціалізовані кабінети обладнані мультимедійними системами, навчально-методичною та науковою літературою іноземними та українською мовами, а також обладнанням від проєкту Програми ЄС Еразмус+ MultiEd.</p> <p>Гуманітарний корпус забезпечений для пересування маломобільних груп населення з урахуванням їх обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я та віком. Усі входи в корпус обладнано пандусами. Доступність на 2 і 8 поверхи, де проводиться навчання за ОП «Середня освіта (англійська мова і література)», забезпечує підйомник для осіб з фізичними потребами, а також працюють ліфти.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Освітній процес у повному обсязі забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам Наукової бібліотеки, діяльності редакційно-видавничого відділу «Плай» та веб-ресурсам університету. Інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до предметної сфери освітньо-професійної програми та сучасних наукових тенденцій у галузі освіти, педагогіки, психології, філології, методики навчання іноземних мов і зарубіжної літератури. Доступ до бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету. В університеті створено умови для доступу до Інтернету, в корпусах університету працює Wi-Fi мережа. Для самостійної роботи студентів запроваджено електронний ресурс d-learn, який містить навчально-методичні матеріали для кожного компонента освітньої програми.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення: інформаційний пакет ЄКТС, навчальний план, силабуси усіх навчальних дисциплін; інформаційні ресурси в Інтернеті; навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану; програми навчальних і виробничих практик; методичні матеріали для проведення атестації здобувачів вищої освіти.</p>
<p>9 - Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>Забезпечується в рамках укладених двосторонніх договорів із закладами вищої освіти України https://nauka.pnu.edu.ua/stazhuvannia/ та згідно з Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: http://surl.li/ebclc</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>Забезпечується в рамках укладених двосторонніх договорів із закладами вищої освіти закордону https://ic.pnu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu/ та згідно з Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника: http://surl.li/ebclc. Міжнародна академічна мобільність здобувачів освіти в університетах Республіки Польща (Університет імені Адама Міцкевича, м. Познань http://surl.li/dhiuc, Лодзький університет https://ic.pnu.edu.ua/mobility-direct/).</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів</p>	<p>Регламентується чинним законодавством України в сфері вищої освіти та Порядком прийому на навчання в Прикарпатський національний університет для іноземців: http://surl.li/kelaj</p>

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

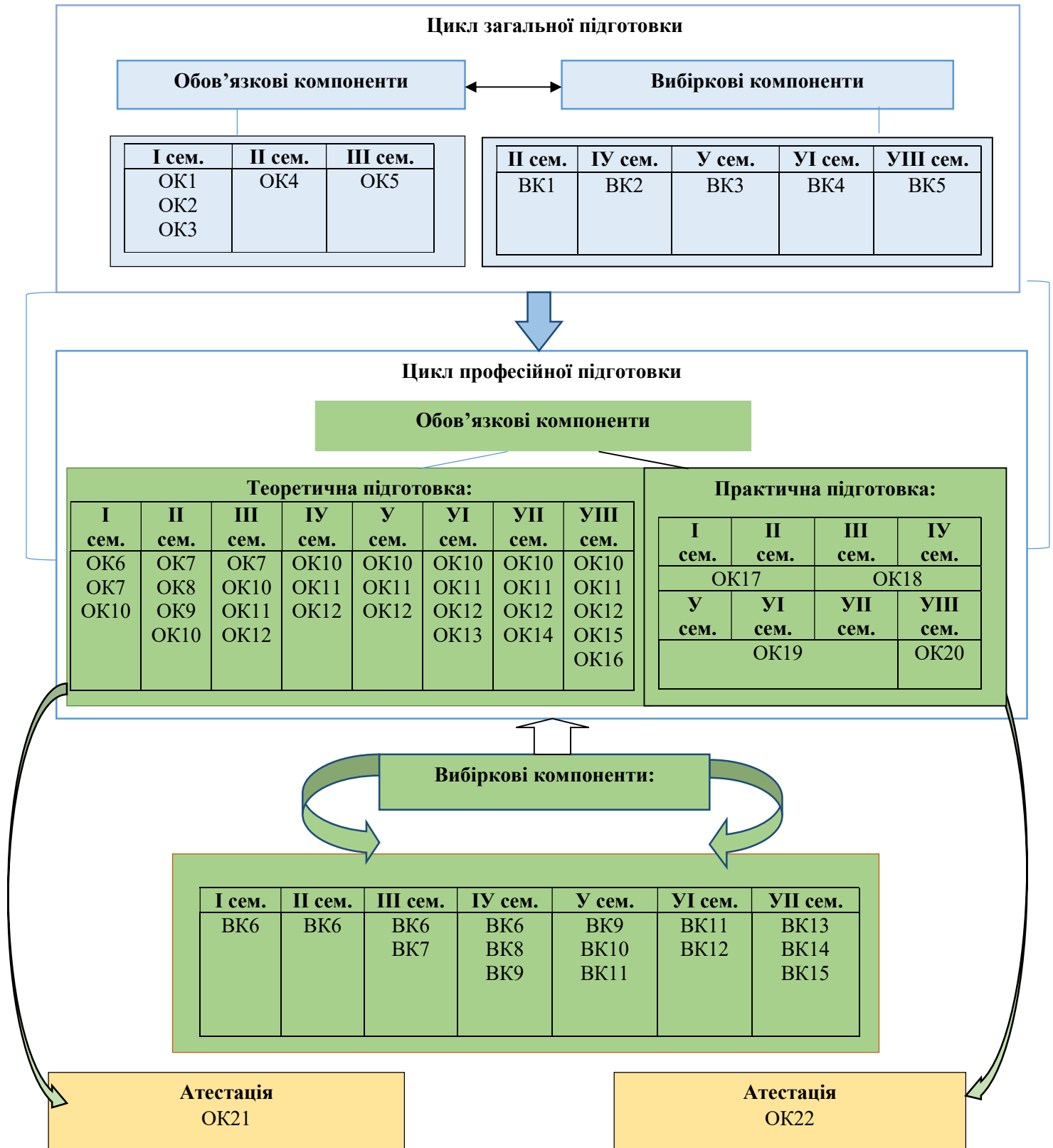
2.1. Перелік компонент ОП

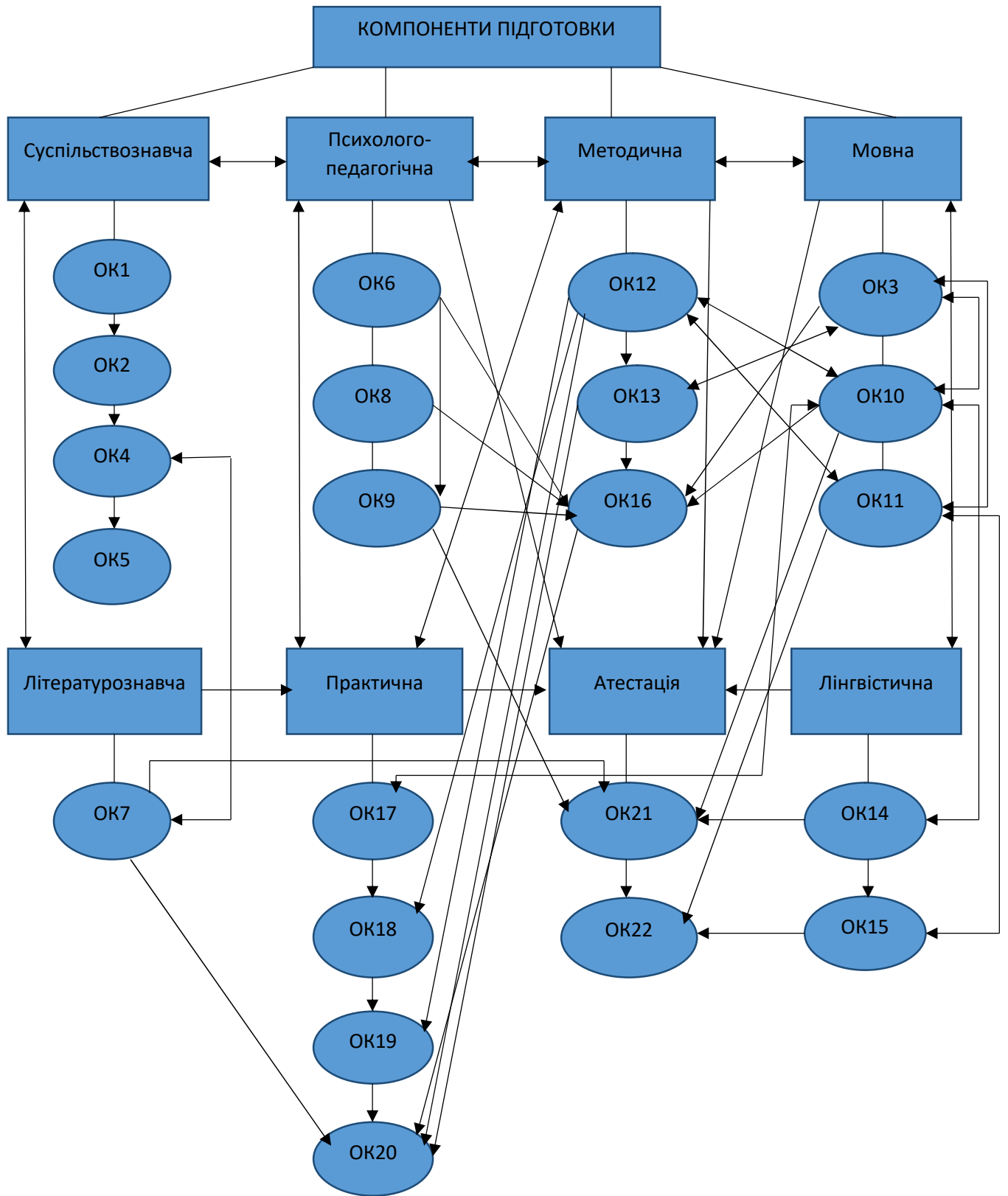
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОП			
1.1 Цикл загальної підготовки			
ОК1	Історія України	3	залік
ОК2	Безпека життєдіяльності та цивільний захист	3	залік
ОК3	Українська мова за професійним спрямуванням	3	екзамен
ОК4	Історія української та зарубіжної культури	3	залік
ОК5	Філософія	3	екзамен
1.2 Цикл професійної підготовки			
ОК6	Вступ до спеціальності, основи науково-педагогічних досліджень і академічна доброчесність	3	екзамен
ОК7	Шкільний курс зарубіжної літератури	9	залік, екзамен
ОК8	Загальна та вікова психологія	3	екзамен
ОК9	Педагогіка	3	екзамен
ОК10	Основна іноземна мова (англійська)	51	екзамен
ОК11	Друга іноземна мова (німецька/французька)	30	залік, екзамен
ОК12	Методика навчання іноземних мов і культур	21	залік, екзамен
ОК13	Методика викладання зарубіжної літератури	3	екзамен
ОК14	Теоретичний курс основної іноземної мови	3	екзамен
ОК15	Теоретичний курс другої іноземної мови	3	екзамен
ОК16	Курсова робота (з педагогіки/методики навчання іноземних мов і культур/методики викладання зарубіжної літератури)	3	екзамен
ОК17	Навчальна практика I	6	залік
ОК18	Навчальна практика II	6	залік
ОК19	Виробнича практика I	9	залік
ОК20	Виробнича практика II	9	залік
ОК21	Атестація (комплексний іспит з англійської мови, зарубіжної літератури, педагогіки та методики навчання іноземних мов і культур)	1,5	екзамен
ОК22	Атестація (друга іноземна мова)	1,5	екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		180	
2. Вибіркові компоненти ОП*			
2.1 Цикл загальної підготовки			
ВК1	Дисципліна 1	3	залік
ВК2	Дисципліна 2	3	залік
ВК3	Дисципліна 3	3	залік
ВК4	Дисципліна 4	3	залік
ВК5	Дисципліна 5	3	залік
2.2 Цикл професійної підготовки			
ВК6	Дисципліна 6	12	залік
ВК7	Дисципліна 7	3	залік
ВК8	Дисципліна 8	3	залік
ВК9	Дисципліна 9	6	залік
ВК10	Дисципліна 10	3	залік
ВК11	Дисципліна 11	6	залік
ВК12	Дисципліна 12	3	залік

ВК13	Дисципліна 13	3	залік
ВК14	Дисципліна 14	3	залік
ВК15	Дисципліна 15	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240	

*Перелік вибірових компонент подано у Додатку А

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Атестація випусників освітньої програми за спеціальністю № 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» спеціалізації № 014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)» проводиться у формі комплексних атестаційних екзаменів – з англійської мови, зарубіжної літератури, педагогіки та методики навчання іноземних мов і культур; французької або німецької мови, завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому/їй ступеня бакалавра середньої освіти за спеціалізацією № 014.02 «Мова та зарубіжна література (англійська, німецька/французька)» із присвоєнням професійної кваліфікації вчителя англійської мови та зарубіжної літератури; вчителя другої іноземної мови (німецької/французької); викладача закладу фахової передвищої освіти.</p> <p>Обов'язковими умовами для присвоєння професійної кваліфікації з основної та додаткової спеціалізацій є такі: 1) залучення до складу Екзаменаційної комісії представника роботодавців; 2) виконання здобувачем кваліфікаційного завдання, що моделює діяльність вчителя/викладача іноземної (англійської, німецької/французької) мови; 3) одержання здобувачем вищої освіти оцінки «добре» або «відмінно» (75-100 балів за шкалою ЄКТС) з комплексного атестаційного екзамену. Процедура проведення атестаційного екзамену з основної та додаткової спеціалізацій зазначена у програмі, яка розміщена на сайті випускової кафедри.</p> <p>Атестація здійснюється відкрито і публічно.</p>
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен має забезпечити оцінювання досягнення результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ІК																			
	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4	ЗК 5	ФК 1	ФК 2	ФК 3	ФК 4	ФК 5	ФК 6	ФК 7	ФК 8	ФК 9	ФК 10	ФК 11	ФК 12	ФК 13	ФК 14	ФК 15
ОК1	+	+	+																	
ОК2	+	+		+									+							
ОК3	+	+	+								+	+								+
ОК4	+	+	+							+			+							
ОК5	+		+							+										
ОК6	+	+		+				+		+									+	
ОК7		+	+			+	+			+									+	+
ОК8		+		+	+				+	+	+	+							+	+
ОК9	+	+		+	+					+	+	+		+	+	+			+	+
ОК10		+	+			+	+	+												+
ОК11		+	+			+	+	+												+
ОК12		+	+	+		+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
ОК13		+	+	+				+	+		+	+		+	+	+	+	+	+	+
ОК14						+	+	+								+			+	
ОК15						+	+	+								+			+	
ОК16					+		+	+	+		+			+	+	+	+	+	+	
ОК17		+				+		+												+
ОК18		+					+		+		+						+			+
ОК19		+		+		+	+		+	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+
ОК20		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ОК21			+	+		+	+	+	+		+	+		+	+	+	+	+		
ОК22				+		+	+												+	

Гарант ОП _____ Романишин І.М.

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньої програми**

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15	ПРН 16	ПРН 17	ПРН 18	ПРН 19	ПРН 20
OK1	+		+								+								+	
OK2	+			+										+	+				+	
OK3		+	+	+			+		+		+						+		+	
OK4	+	+	+					+											+	
OK5	+		+								+								+	
OK6	+			+							+					+	+	+	+	
OK7							+	+		+	+					+	+	+	+	
OK8			+	+		+							+	+	+	+	+	+	+	
OK9			+	+		+							+		+	+	+	+	+	
OK10		+			+		+	+	+	+	+	+				+			+	
OK11		+			+		+	+	+	+	+	+				+			+	
OK12		+		+	+	+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK13		+		+		+	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
OK14		+			+		+	+	+							+				
OK15		+			+		+	+	+							+				
OK16				+	+	+	+	+		+	+					+	+	+		
OK17		+			+		+	+					+			+			+	+
OK18					+	+										+	+	+	+	+
OK19				+	+	+	+	+					+	+	+	+	+	+	+	+
OK20				+	+	+	+	+					+	+	+	+	+	+	+	+
OK21		+		+	+	+	+	+	+	+			+	+		+		+		
OK22		+		+	+	+	+	+	+							+		+		

Гарант ОП _____ Романишин І.М.

ДОДАТОК А
Перелік вибірових компонентів освітньо-професійної програми
«Середня освіта (англійська мова і література)»

Код н/д	Вибіркові компоненти освітньої програми	Семестр	К-ть кредитів	Форма підсумк. контр.
1	2	3	4	5
Цикл загальної підготовки				
ВК1.1	Латинська мова	2	3	залік
ВК1.2	Вступ до мовознавства	2	3	залік
ВК1.3	Вступний курс другої іноземної мови (німецької/французької)	2	3	залік
ВК2.1	Політологія	4	3	залік
ВК2.2	Інформаційні технології (в галузі)	4	3	залік
ВК2.3	Риторика (академічна)	4	3	залік
ВК3.1	Самоосвіта: технології ефективного навчання	5	3	залік
ВК3.2	Етика та естетика	5	3	залік
ВК3.3	Психологія щастя	5	3	залік
ВК4.1	Країнознавство	6	3	залік
ВК4.2	Ключові уміння ХХІ століття	6	3	залік
ВК4.3	Тайм-менеджмент	6	3	залік
ВК5.1	Медіадидактика	8	3	залік
ВК5.2	Управління проектами і фандрайзинг	8	3	залік
ВК5.3	Бізнес комунікація	8	3	залік
Всього за циклом:			15	
Цикл професійної підготовки				
ВК6.1	Практична граматики	1-4	12	залік
ВК6.2	Комунікативна граматики	1-4	12	залік
ВК7.1	Педагогіка партнерства	3	3	залік
ВК7.2	Вікова фізіологія, шкільна гігієна з основами медичних знань	3	3	залік
ВК8.1	Навчання лексики та граматики в контексті	4	3	залік
ВК8.2	Літературна казка Великої Британії	4	3	залік
ВК9.1	Сучасна зарубіжна література	4-5	6	залік
ВК9.2	Література країни, мова якої вивчається	4-5	6	залік
ВК10.1	Основи англійської пунктуації	5	3	залік
ВК10.2	Написання есе	5	3	залік
ВК10.3	Історія англійської мови	5	3	залік
ВК11.1	Основи педагогічної майстерності	5-6	6	залік
ВК11.2	Професійно-педагогічна культура майбутнього педагога	5-6	6	залік
ВК12.1	Навчання аудіювання засобами аудіо книг	6	3	залік
ВК12.2	Використання відеоматеріалів у навчанні іноземної мови	6	3	залік
ВК12.3	Теоретична фонетика англійської мови	6	3	залік
ВК13.1	Основи мовного тестування й оцінювання	7	3	залік
ВК13.2	Соціально-емоційне навчання і викладання іноземних мов	7	3	залік
ВК13.3	Стилістика англійської мови	7	3	залік
ВК14.1	Теорія перекладу	7	3	залік
ВК14.2	Порівняльне літературознавство	7	3	залік
ВК14.3	Інклюзія в літературі	7	3	залік
ВК14.4	Методика виховної роботи	7	3	залік
ВК15.1	Вступ до мовно-інтегрованого навчання	7	3	залік
ВК15.2	Дистанційне навчання іноземних мов	7	3	залік
ВК15.3	Штучний інтелект в іншомовній освіті	7	3	залік
Всього за циклом:			45	
Загальний обсяг вибірових компонент:			60	

При створенні та перегляді освітньої програми було використано такі джерела:

1. Закон України “Про вищу освіту” (від 01.07.2014 № 1556-VII). Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> та інші нормативно-правові документи України в галузі вищої освіти;
2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> ;
3. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.] К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. 746 с.;
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.05.2016 № 506 «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей) в системі підготовки педагогічних кадрів». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0798-16> ;
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2016 № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>;
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.09.2019 № 1201 «Про затвердження переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за предметною спеціальністю 014.02 «Середня освіта. Мова та література (із зазначенням мови)», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення» (zareєстрований в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2019 р. № 1064/34035). Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-pereliku-specializacij-pidgotovki-zdobuvachiv-vishoyi-osviti-1201>
7. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (Мінекономіки) від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
8. Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.11.2022 № 1006 «Деякі питання розміщення державного (регіонального) замовлення, поєднання спеціальностей (предметних спеціальностей), спеціалізацій та присвоєння професійних кваліфікацій педагогічних працівників закладами фахової передвищої, вищої освіти». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1669-22#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>;
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015>;

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 № 53 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 року № 266». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2017-%D0%BF>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 509 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509-2019-%D0%BF>
13. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#n2>
14. Розроблення освітніх програм : метод. рекомендації Академії педагогічних наук України / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. 108 с.;
15. Стратегія розвитку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника на 2020-2027 рр. Режим доступу: <http://surl.li/ekoig>